

7-8 Mart March 2012

LATİN AMERİKA ve KARAYİPLER ÇALIŞMALARI
LATIN AMERICAN and CARIBBEAN STUDIES

Yeni Aşama: Türkiye - Brezilya Yuvarlak Masa Ülke Toplantısı
New Phase: Turkey- Brazil Roundtable Meetings

(TASLAK STRATEJİK VİZYON BELGESİ)

Türkiye - Brezilya Yuvarlak Masa Ülke Toplantısı

“Türkiye ve Brezilya: Değişen Dünya Düzeninde Yükselen Güçler”

(Rio de Janeiro, 08-09 Mart 2012)

Fundação Getulio Vargas (FGV) ve Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TASAM)

Türkiye; 75 milyonluk nüfusu, büyüyen ve gelişen ekonomisi, Afro-Avrasya ana kıtasının ortasında sahip olduğu jeostratejik konumu, Avrupa, Karadeniz - Kafkaslar, Asya, Ortadoğu ve Afrika ülkeleri ile sahip olduğu tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda gittikçe artmakta olan aktivitesi, NATO, AGIT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden biri olması ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile uluslararası alanda gittikçe önem kazanan bir aktör haline gelmiştir.

Nüfus bakımından dünyanın sekizinci, yüzölçümü bakımından ise beşinci büyük ülkesi olan Brezilya ise Latin Amerika’da önemli bir siyasi ve ekonomik güç ve küresel düzeyde önemli bir aktördür. 2 trilyon doları aşan GSMH ile Latin Amerika’nın en büyük, dünyanın onuncu ekonomisi olan Brezilya (Dünya Bankası satın alma paritesine göre dünyanın altıncı büyük ekonomisi olduğunu duyurmuştur) dünyanın en fazla yatırım çeken ülkelerinden ve gelişmekte olan ülkelerin önde gelenlerinden biri olmayı sürdürmektedir.

Türkiye - Brezilya diplomatik ilişkileri, 5 Şubat 1858 tarihinde Londra’da imzalanan “Dostluk, İkamet, Ticaret ve Seyr-i Sefain Antlaşması” ile başlamıştır. Osmanlı Devleti’nin son döneminde büyük çoğunluğu Lübnan ve Suriye’den olmak üzere, yüz binden fazla Osmanlı vatandaşı Brezilya’ya göç etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti ile Brezilya arasında 1927 yılında Roma’da bir Dostluk Anlaşması imzalanmıştır. Türkiye, 1929 yılında zamanın başkenti Rio de Janeiro’da temsilcilik açmıştır. İkili üst düzey ziyaretlerde de özellikle 2003 yılından itibaren belirgin bir yükseliş görülmektedir.

7-8 Mart March 2012

LATİN AMERİKA ve KARAYİPLER ÇALIŞMALARI
LATIN AMERICAN and CARIBBEAN STUDIES

Yeni Aşama: Türkiye - Brezilya Yuvarlak Masa Ülke Toplantısı
New Phase: Turkey- Brazil Roundtable Meetings

İki ülke arasında siyasi diyalog, ekonomi ve ticaret, bilim, teknoloji, savunma sanayii, maliye, yatırımlar, turizm, kültür, diplomasi, akademiler arasında iş birliği gibi ortak ilgi alanlarındaki ikili ilişkileri daha da geliştirecek politikalar ve stratejiler oluşturmaktan sorumlu bir mekanizma olarak görev yapmak üzere **Yüksek Düzeyli İşbirliği Komisyonu** oluşturulmuştur. İki ülke parlamentolarında karşılıklı olarak Dostluk Grupları mevcuttur.

Brezilya ile ülkemiz arasındaki askerî ilişkiler de son yıllarda ivme kazanmıştır. Ülkemiz ile Brezilya arasındaki mevcut iş birliği ve karşılıklı ziyaret planı çerçevesinde, iki ülke askerî heyetleri arasında düzenli ziyaretler yapılmaktadır. Ekonomik ve siyasi alanda yeni dönem başlatma yönündeki irade bağlamında, savunma sanayii alanında iş birliğinin artması da öngörülmekte olup, T.C. Brezilya Büyükelçiliği nezdinde 2010 Ağustos ayında Askerî Ataşelik açılmıştır. Yine, Haziran 2011'de Başkent Brasilia'da gerçekleştirilen Birinci Askeri Diyalog Toplantısı, iki ülke savunma sanayii alanında iş birliği olanaklarının ortaya konulmasına imkân tanımıştır. İki ülke arasında bir "Ortak Savunma Grubu" oluşturulması ile ilgili çalışmalar halen devam etmektedir.

Brezilya, Türkiye'nin Latin Amerika ve Karayipler bölgesinde en büyük ticaret hacmine sahip olduğu ülkedir. İkili ticaret 2000 yılından bu yana düzenli bir artış göstermektedir. Türkiye ile Brezilya arasındaki ekonomik-ticari ilişkiler son dönemde ivme kazanmakla birlikte, mevcut potansiyeli yansıtmaktan uzaktır. 2000 yılında 350 milyon ABD doları tutarında olan ikili ticaretimiz, 2008 yılında beş kat artışla 1,7 milyar ABD dolarını geçmiştir. 2009 yılında ticari denge 717 milyon ABD doları ile Brezilya lehine gerçekleşirken, toplam ticaret hacmi 1,5 milyar ABD doları olmuştur. 2010 yılında ise, toplam ticaret hacmi 2 milyar ABD dolarına yaklaşmıştır.

Türkiye 2010 yılında Brezilya'nın ithalat yaptığı ülkeler arasında 44. ve ihracat yaptığı ülkeler arasında ise 39. sırada yer almıştır. Bu veriler çerçevesinde, iki ülkenin ekonomik büyüklükleri itibarıyla aralarındaki ticareti artırmaları gereği seçenekten öte bir zorunluluktur. Brezilya'ya yönelik Ülke politikamızda ticaret hacmimizin artırılarak, karşılıklı dengeli bir ticaret ilişkisinin kurulması ve iş adamlarımızın ihracata özendirilmesi öncelikli olarak yer almaktadır.

7-8 Mart March 2012

LATİN AMERİKA ve KARAYİPLER ÇALIŞMALARI
LATIN AMERICAN and CARIBBEAN STUDIES

Yeni Aşama: Türkiye - Brezilya Yuvarlak Masa Ülke Toplantısı
New Phase: Turkey- Brazil Roundtable Meetings

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle ivme kazanan küreselleşmeyle gelen temel eğilim, ülkelerin tek başlarına değil, belirli bölgesel iş birlikleri ve bölge-ötesi ortaklıklar vasıtasıyla kalkınması yönündedir. Ülkeler artık ekonomik, siyasi, kültürel bakımdan diyalog ve iş birliğine dayalı açık bir yapıya doğru dönüşmekte, uyum sağlayamayanlar ise ciddi istikrarsızlıklar yaşamaktadırlar. Siyasi ve ekonomik olarak bölgesel güç haline gelen ve bazı küresel roller üstlenen her iki ülkenin yakın ilişki, istişare ve iş birliği içine girmesinin sağlayacağı ulusal, bölgesel, küresel artı değere dair her iki tarafta da en üst düzeyde mutabakat mevcuttur.

Bu çerçevede, Türkiye ile Brezilya arasında uzun erimli "Stratejik İş Birliği" ilişkileri geliştirilmesinin gerekli olduğu açıktır. Türkiye - Brezilya Yuvarlak Masa Ülke Toplantıları; karşılıklı potansiyeller ile mevcut iş birliğinin nasıl stratejik iş birliğine dönüştürülebileceğini ortaya çıkarmayı ve stratejik zemin kapasite inşasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Türkiye - Brezilya Yuvarlak Masa Ülke Toplantıları ile, ilgili kuruluşların ve kurumların yakından tanınması; sivil toplum etkisinin artırılması, kalkınmaya katkı sağlanması, kaynakların ve çalışma alanlarının geliştirilmesine dair uzmanlık birikimlerinden faydalanılması, tanıtma faaliyetlerine katkı sağlanması, Türk şirketlerinin Latin Amerikalı uzmanlar tarafından bilgilendirilmesi, akademik iş birliği imkanlarının araştırılması, tüm bu çalışmaların bütünlük içerisinde değerlendirilmesini sağlayacak stratejik bir yaklaşım geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematiği içerisinde Türkiye – Brezilya ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, iki ülkenin yalnızca siyasi ve stratejik temelle birlikte, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmeleri gerekir.

Bu noktada, **Fundação Getulio Vargas (FGV)** ve **Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TASAM)** tarafından her yıl dönüşümlü düzenlenmesi planlanan **Türkiye - Brezilya Yuvarlak Masa Toplantıları**'nın amacı, sorun alanlarını ihmal etmeden yeni dönemde Türkiye - Brezilya ilişkilerindeki fırsatlar ve tamamlayıcılık ilişkisini stratejik bir bakış açısı ile Türkiye ve Brezilya kamuoyu nezdinde ortaya koymaktır. Yakalanacak ivmeye bağlı olarak etkinliğin orta ve uzun vadede geniş katılımlı Forum'a dönüşme potansiyeli ise ayrıca değerlendirilecektir.

7-8 Mart March 2012

LATİN AMERİKA ve KARAYİPLER ÇALIŞMALARI
LATIN AMERICAN and CARIBBEAN STUDIES

Yeni Aşama: Türkiye - Brezilya Yuvarlak Masa Ülke Toplantısı
New Phase: Turkey- Brazil Roundtable Meetings

Toplantının ana teması ve alt başlıkları aşağıdaki gibidir.

Ana Tema

Türkiye ve Brezilya: Değişen Dünya Düzeninde Yükselen Güçler

Alt Temalar

Sosyal, Ekonomik ve Politik Gelişmeler

Bölgesel Stratejiler

Enerji Politikaları: Jeopolitik ve Güvenlik Sonuçları

ABD, AB ve Yeni Ortaklarla İlişkiler

Küresel Yönetim Yapılarına Adaptasyon

Çok Kutuplu Dünyada Yükselen Güçler